

Bőrrákszűrés

Tintával írt üzenet a bőrön

Ennek érdekében indult e hónapban szűrőakció az ország valamennyi bőr- és nemibeteg gondozójában valamint az orvosegyetemek bőrklinikáin. Szegeden, a gondozón kívül a SZOTE bőrklinikáján fogadják rákszűrésre azokat, akik gyanús jeleket észlelnek bőrükön.

Milyenek a gyanús jelek, illetve mit kell a laikusnak tudnia a bőrrákról és a szűrővizsgálatról? Erről *dr. Szekeres Lenkét*, a bőrgyógyászati klinika docensét kérdeztük.

A háromfajta bőrdaganat az alapisejtes bőrrák, az elszarusodó laphámrák és a festékképző sejtek daganata, vagy más néven melanóma. Ez utóbbi fajtában, ha nem fedezik fel időben, halnak meg a legtöbb.

A melanóma sötétbarna, esetenként fekete színű. Ám – amint azt egy ausztrál bőrgyógyász találóan megjegyezte –, annak ellenére, hogy „tintával ír a bőrre üzenetet, mégsem veszik észre a híradást.” Pontosabban: az emberek többsége nem veszi komolyan a szemet szűrő jelzést, és legfeljebb akkor fordul orvoshoz, amikor a beteg bőrrész

A bőrrák, gyakoriságát tekintve, Magyarországon a harmadik helyen áll a daganatos megbetegedések sorában. Hazánkban százezer ember közül évente 5-7 bőrrákos beteget fedeznek fel. Annak ellenére, hogy gyakori kórnak tekintendő, az emberek többsége nem tulajdonít neki jelentőséget, nem figyel annyira a test borítójára, mint belső szerveire. Pedig a bőrrák is éppoly veszélyes, és tragédiához vezet, mint a többi rosszindulatú, és ideje korán észre nem vett rákfajta. A megelőzés, illetve a korai felfedezés a legtöbb daganatos betegség, így a bőrdaganatok esetében is lehetőség a teljes gyógyuláshoz.

kivérzik. A melanóma előrehaladott állapotban már áttétet is okozhat. Ha időben észreveszik, kimetszik, akkor gyógyítható.

A melanóma a test különböző részein születhet: a nőknél általában a lábszáron, a férfiaknál a hátán. Gyakran az

anyajegyek talaján fejlődik ki. Ezért is kell különösen figyelnie magukra azoknak, akiket több kisebb, vagy egy nagyobb anyajeggyel jelölt meg a természet. Mivel e „megbélyegzetek” kivált veszélyeztetettek, rájuk a szakemberek is többet és jobban figyelnek. A szegedi bőrklinikán a névus ambulancián fogadják az anyajegyeseket, és időközönként visszarendelik őket a névusok alakulásának, esetleges változásainak vizsgálatára, az elfajulások megakadályozására.

A megelőzést szolgáló bőrrákszűrés egy sejtnagyító műszer segítségével történik, és abban az esetben követi szövettani diagnózist, ha a legkisebb gyanu mutatkozik a daganatos elváltozásra.

Igaz, hogy a kampányszűrések is sokat jelentenek a daganatos betegségek felderítésében, de valódi védelmet mégis a folyamatos figyelem biztosítana. Ebben igen nagy szerepe lesz a háziorvosoknak, akik a legtöbbször látják pácienseik bőrét, s így legkorábban észlelik a gyanús jeleket.

K. K.

Alföld-program

Az országba eddig beáramlott külföldi tőke nagyobbik részét Budapesten fektették be, de a fennmaradó kisebbik hányad is a nyugati megyékben összpontosul. Ebből az aspektusból nézve is fontos, hogy a kormányzatnak legyen egy jól megalapozott Alföld-programja. Ezt kívánja a maga eszközeivel támogatni az Akadémia.

Az MTA Regionális Kutatások Központja keretében létrehozandó Alföldi Tudományos Intézet jelenlegi két kutatóhelyén, Békéscsabán és Kecskeméten több tudományág képviselői vizsgálják az egyik „legeredetibb és legsajátosabb” magyar táj „más-ságát”, gazdasági-társadalmi folyamatait, a fenntartható regionális fejlesztés lehetőségeit és korlátait. A leendő intézet kutatóhálózat lesz, nem deklarált székhellyel – Békéscsabán és Kecskeméten kívül tervezik új kutatócsoport létrehozását Szolnokon, Debrecenben és Nyíregyházán.

Üllési utak

Közeleg a nyár, szerte-videken az utak tervezésének időszakába léptünk. Mindezzel együtt *Üllés* nagyközségben már nem csupán tervezgetik az utakat: május harmadik hetében már *aszfaltoznak* is. Alapos előkészítés után, vagyis a homok-cement stabilizáció elkészültével rohamost bővülnek a település pormentesített útjai. Most a Hámán Kató, Fehérvári, Vásártéri utca, valamint a futballpálya melletti összekötő út készül el pontosan kettő kilométer és nyolcvan méter hosszúságban. A munkálatok összköltsége hétmillió-hétszázezer forint. A lakosság telkenként tízezer forint hozzájárulást fizet az útpéptésért. Tavaly összesen kilencmilliós költséggel készültek pormentes közutak a településen, hat utca teljes hosszában. A mostani munka végeztével már csupán három utca – Móra, Erkel, Kis – marad falusias földút Üllésen. Mondhatni, ebben a községben többnyire simán haladnak a dolgok.

B. P.

A szépasszony titkai

– *Mi indít arra egy szép asszonyt, hogy megmérse magát egy szépségversenyen?*

– Nem én éreztem indíttást, hanem a férjem – szabadkozik. – Még valamikor februárban meglobogtatott előttem egy újságot, amelyikben a szépségversenyt hirdették. Én kategorikusan kijelentettem, hogy nem megyek, nem vagyok szereplős típus. Azután március közepén közölte, hogy elküldte helyettem a nevezési lapot.

– *Kell ennél gálánsabb vallomás egy férjtől?*

Nevet, aztán minden átmenet nélkül elkomorul:

– Tudom, hogy jót akart, nem vitatkoztam. Hálás voltam érte. Amióta elvesztettük Zsuzsit, a nagylányunkat, nem bírom megtalálni magam. Már tudok beszélni róla, a tragédiáról, mégis... Szóval a férjem jót akart, kiszakítani a mindennapokból. Engedtem neki. A versenyre semmit nem készültem, elmentem a selejtezőre egy szál pamutpulóverben. Láttam, hogy sok nő hetekig foglalkozott magával: szoláriumozott, ruhát varratott.

– *Azért a natúr szépséget is nagyra értékelte a zsűri...*

– A verseny, az nagyon szép volt. Hangulatosan szervezték, kellemes, nyugodt légkörben zajlott. Próbáltam megfigyelni a zsűri szempontjait. Az alapján válogattak a több mint négyszáz induló közül, hogy ki mennyire sugároz harmóniát, nyugodt életvitelt, hogyan tud beszélgetni. A gyerekek számára is élvezetes volt a verseny. Eddig mindig Zsuzsinak tapsolt a család: szinte havonta lépett fel valamilyen versenyen, táncolt, szerepelt a Csipkerózsikában... Most nekem tapsolhattak és ez nagy élmény volt számukra. Sokszor visszajátszották videón.

– *Eredetiben viszont nem láthatták...*

– Úgy döntöttünk, hogy nem jönnek be az Arizona Színházba. Csak két tiszteletjegy volt, nem akartunk sírást. Nyolc jegyet meg csak nem kérhettünk – teszi hozzá, mintha bizony mehetséget kelene találnia.

Erre a játékaik közül előtípeg a kis Lili és belekapaszkodik anyu nyakába. Beteg, nyűgös. Zsuzsa meg megszeretgeti, vele is társalog egy picit, attól megnyugszik.

– *Tíz asszony közül kilenc biztosan arra volna kíváncsi, hogyan sikerült megőrizni az alakját ennyi szülés után. Mi a darázsderék titka? – faggatom tovább.*

– Valamikor jártam tornázgatni, még Szegeden, de nem rendszeresen. Néha úszni is eljutok, ám ezt sem nevezném sportolásnak. Inkább az lehet a nyitja, hogy ennyi gyerek mellett nem érkezek üldögelni. Elnéztem a versenyen a többi asszonyt és arra jutottam, hogy negyven felé is nagyon csinosnak lehet maradni. Csak nem szabad elhanyagolni magunkat.

– *Az öltözködés?*

– Szeretek öltözni és muszáj is. A négy lányom előtt én vagyok a minta.

– *A verseny, a csillogás egy nap alatt elmúlt. Az emléken kívül mi maradt belőle?*

– Most olyan rossz, nagyon hamar eltelt az a nap. Csak egy héttel előbb dőlt el, hogy különdíjat kapok. Nagyon örülök neki, cipő mindig kell. Szigetszentmiklósi üzletember adta a díjat, az ő boltjában lehet levásárolni. Jó program lesz elutazni oda. Másként is profitálok a versenyből: elhatároztam, hogy ismét tornázni fogok. Tegnap már el is mentem a gimnáziumba és megállapítottam, hogy elszoktam a rendszeres mozgástól. Szeretnék a kondimon javítani. Azt is megígértem magamnak, hogy ezentúl többet pihenek, jobban adok magamra.

Amíg így tervezgeti a jövőt, egészen kinyílik az a félszeg mosoly. Sugárzik az arca. S amikor azt gondolom, ennél szebb már nem lehet ez a törekeny kis asszony, akkor hirtelen odabújik hozzá a kis Lili. Ezt a pillanatot kellene látnia a zsűrinek!

KASUBA MARGIT

Fidesz-tájékoztató

A törvény kritikája

Tegnap délután a Narancs Klub az oktatási törvény vitájára és bevezető előadásra látta vendégül Sasvári Szilárdot, aki a Parlament Oktatási Bizottság albizottságát vezeti. Öt kérdeztük a vita megkezdése előtt néhány perccel.

– *Miről lesz szó a bevezető előadásban?*

– Csak a törvény időbeli alakulásáról szeretnék beszélni. Inkább arra vagyok kíváncsi – az egyházi ingatlanok átadása kapcsán –, hogy milyen vélemények alakultak ki, illetve hogyan polarizálódtak, milyen problémák vetődtek fel. Az egyházi ingatlanokról szóló törvénynek és az önkormányzati törvénynek vannak olyan passzusai, amelyek különböző megoldási lehetőségeket kínálnak.

– *Milyen eredményt vár ettől a vitától?*

– A pólusok már kialakultak. Vannak, akik úgy gondolják, hogy az önkormányzatok akadályozzák az ingatlanok visszaadását, de azért gondolják így, mert ezek az emberek az elmúlt negyven

évben azt tapasztalták, hogy a település, ahol laktak, általában akadályozta az egyház működését és az egyén életét is. És úgy érzik, hogy ez megfordult, itt az ideje, hogy végre „helyreálljon” a régi egyensúly. Ez persze több problémát vet föl. Egyfelől azt, hogy az önkormányzat rendelkezik egy ingatlan háttérrel, amivel neki törvényben előírt feladatot kell ellátni. Másfelől az egyháznak is szembe kell néznie azzal, hogy nem lehet helyreállítani ugyanazt, ami volt. És nem csak, mert az emberállományuk kiöregedett, hanem az anyagi helyzetük sincs meg hozzá. A törvény kritikája: mindenképpen olyan helyzet jön majd létre, amikor az egyik fél igényt tarthat valamilyen kárpótlásra.

Ahogy *Zenkovics Zoltán* – a szövetség elnökétől megtudtuk, az egyesületek többsége társadalmi munkára épül, illetve pályázati pénzekből tartja fenn magát és bár komoly anyagi gondokkal küzd, sikerrel képviselik a munkanélkülieket a megyei kerekasztalok, a munkaügyi tanácsok, az önkormányzatok szintjén. Az ÉT-ben, a TÉT-ben, a Társadalmi Kamarában és a szakminisztériumokban fejtik ki véleményüket és gyakorolják az érdekképviselést, módjuk van a döntések előkészítésében állást foglalni.

Az egyesületek szorosan együttműködnek az Országos Munkaügyi Központtal, sajátos, megkereséses munkaközvetítói tevékenységükkel bizonyos értelemben segítik, tehermentesítik a munkaügyi központok munkáját. Non-profit jelleggel tanfolyamokat is szerveznek, bár még nem önfenntartóak.

Az alapító szervezetek sorába tartozó Szegedi Munkanélküliek Egyesülete egy évvel

„Munkát, kenyeret!”

Szervezkedő állástalanok

A munkanélküliség társadalmunk egyre égetőbb problémájává vált. Egy éve alakult meg az egyre növekvő számú munkanélküliek érdekképviselét felvállaló Munkanélküliek és Álláskeresők Egyesületeinek Országos Szövetsége, amely ma már húsz egyesület munkáját fogja össze.

ezelőtt negyven fős tagsággal, munkanélküliekből álló vezetőséggel megalakult, azonban formai hiba miatt a cégbírószági bejegyzés nem történt meg. Az újabb közgyűlés összehívásakor szembesültek a ténnyel, hogy a vezetőség távozása miatt (munkát találtak) az egyesület valójában már nem is létezik.

Azóta *Gila Ferenc* – ma a SZTÁV-DM ügyvezető igazgatója –, az egyik hajdani vezetőségi tag többször próbálta életre kelteni az egyesületet. A munkanélküliség növekedése ugyanis Csongrád megyét sem

kerülte el. Bár a kormány illetékes szakemberei a költségvetési deficit csökkentésére egyelőre nem tervezik a szociális kiadások csökkentését, félő, hogy a további gazdasági visszaesés miatt bevezetésre kerülő esetleges pénzügyi szigorítások az amúgy is *perifériára sodródott rétegeket* fogja sújtani. Ilyen helyzetben még jobban felértékelődik az érdekképviselők társadalmi szerepe.

Az újraszerveződés most úgy tűnik, sikerrel jár. *Tóth József*, az MSZOSZ megyei képviselője segítségével két

diplomás munkanélküli készen áll az egyesület stábja szervezésre. Ezen felül az MSZOSZ technikai segítséget ajánlott fel, ingyenes jogi tanácsadást, szakértelmüket az érdekvédelem minden szintű gyakorlásában, máris alapítványok létrehozását tervezik.

– Régi gondunk – fejtette ki Tóth József –, hogy az elbocsátott dolgozó munkahelye elvesztésével szakszervezeti tagságát is automatikusan megszünteti, így a munkanélküli érdekvédelem nélkül marad. Úgy hiszem, a munkanélküliség ellen csak komoly *társadalmi összefogással* lehet küzdeni. Bár az egyesület semleges szervezet, várjuk egyházak, pártok, szakszervezetek, szervezetek segítségét, összefogását, hogy a munkanélküliség kezelése össz-társadalmi ügygé váljon.

A szervező stáb várja a segíteni akarókat és az arra szorulókat az Eszperantó utca 35 szám alatt 10-15 óráig.

TÓTH ÉVA